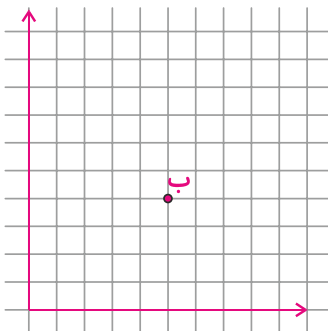

درس ریاضی

فصل هشتم: مختصات و عددهای صحیح

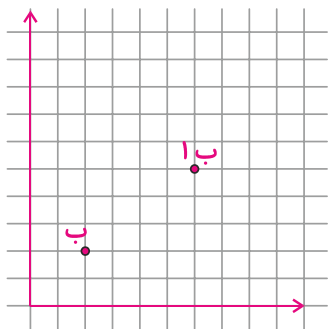

روی صفحه‌ی مقابل هر نقطه‌ای را که انتخاب کنید، می‌توان آن‌را به کمک اعدادی که در امتداد آن در محور افقی و عمودی وجود دارد، بیان کرد و با دادن عددهای موردنظر نقطه را پیدا کرد.

برای مثال مختصات نقطه‌ی «ب» $\begin{bmatrix} 5 \\ 4 \end{bmatrix}$ است.

عدد بالا مقدار حرکت در محور افقی و عدد پایین مقدار حرکت در محور عمودی را نشان می‌دهد.

در محور مختصات گاهی جای نقطه‌ها جابه‌جا می‌شوند. در این صورت آن نقطه دارای مختصات جدیدی می‌شود.

برای مثال در شکل روبه‌رو نقطه‌ی «ب» دارای مختصات $\begin{bmatrix} 2 \\ 1 \end{bmatrix}$ است و

وقتی به محل جدید یعنی نقطه‌ی «ب» جابه‌جا می‌شود مختصاتش تغییر می‌کند. با توجه به این که این جابه‌جایی چه قدر در محور افقی یا عمودی بوده مشخص می‌شود مختصات آن چه عددهایی است.

تقارن و مختصات: خط تقارن خطی است که شکل را به دو نیمه قسمت می‌کند، حال اگر روی محور مختصات باشد مانند یک آینه نقاط را نشان می‌دهد.

دوران

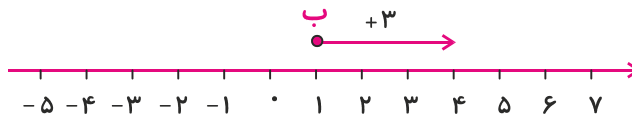
به چرخش یک شکل در جهت یا خلاف جهت عقربه‌های ساعت دوران می‌گویند. دوران به معنی چرخیدن است و چرخیدن یک شکل را حول یک نقطه دوران می‌گویند.

عددهای صحیح

وقتی که یک نفر از یک نردبان بالا رفته و در ارتفاع ۳ متری از سطح زمین قرار دارد می‌گوییم که این فرد ۳ متر از سطح زمین ارتفاع دارد. و وقتی که روی زمین می‌ایستد ارتفاعی ندارد و می‌گوییم ارتفاع آن از سطح زمین صفر است اما وقتی شخصی درون یک چاه کار می‌کند. از سطح زمین پایین‌تر رفته است. برای بیان این اندازه‌ها همان طور که از صفر به سمت بالا عددها ۱ و ۲ و ۳ و ... قرار داده شده‌اند، از صفر به سمت پایین هم قرار داده شده‌اند. اما آن‌ها را با ۱- و ۲- و ۳- و ... نشان می‌دهیم و می‌خوانیم منفی یک، منفی ۲ منفی ۳ و ...

در محور زیر ما در نقطه‌ی «ب» قرار دادیم و ۳ واحد به سمت جهت نمایش حرکت می‌کنیم به چه عددی می‌رسیم.

در واقع ما داریم $1 + 3 = 4$

اما اگر ما در نقطه‌ی ۲ قرار داشته باشیم و به سمت عددهای منفی ۵ واحد حرکت کنیم به چه عددی خواهیم رسید؟

بله به عدد ۳- می‌رسیم.

درس مطالعات اجتماعی

درس بیست و دوم: مبارزه‌ی مردم ایران با استعمار

در دوره‌ی قاجار و پهلوی، حکومت‌های نالایق در ایران به بیگانگان اجازه‌ی نفوذ و دخالت می‌دادند، اما مردم کشور ما همیشه با استعمارگران مبارزه می‌کردند. در دو قرن اخیر شخصیت‌های برجسته‌ای چون امیرکبیر، میرزا کوچک‌خان جنگلی، رئیس‌علی دلواری و محمد مصدق به روش‌های متفاوت در زمینه‌ی استعمارستیزی و استقلال کشور از دست بیگانگان، تلاش کرده و حتی جان خود را از دست دادند.

فصل دوازدهم: آزادی خرمشهر

درس بیست و سوم: خرمشهر در چنگال دشمن

در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ عراق، به‌صورت هوایی و زمینی جنگی را علیه کشورمان شروع کرد که ۸ سال طول کشید و بسیاری از مردم مناطق مختلف کشورمان به‌خصوص استان‌های مرزی خوزستان ایلام، کرمانشاه و کردستان و آذربایجان غربی آسیب دیدند.

علل حمله‌ی نظامی عراق به ایران:

- ۱- تشکیل حکومت جمهوری اسلامی در ایران که به دنبال استقلال و آزادی ملت ایران بود.
- ۲- حمایت جمهوری اسلامی از مردم فلسطین و دیگر مظلومان جهان
- ۳- نبودن آمادگی کافی ارتش و سپاه ایران برای دفاع از کشور

اشغال خرمشهر:

خرمشهر بندر مهمی در جنوب ایران و محل برخورد دو رود کارون و شط‌العرب است. (از برخورد این دو رود، اروند رود تشکیل می‌شود). خرمشهر را عروس خلیج فارس لقب داده بودند. نزدیک‌ترین شهر به خرمشهر، آبادان است.

صدام، رئیس‌جمهور دیکتاتور عراق، تصمیم داشت کلّ خوزستان را تصرف کند. به همین جهت، جنگ را با اشغال خرمشهر شروع کرد. مردم مقاوم و دلیر خرمشهر به فرماندهی شهید جهان‌آرا ۳۴ روز در مقابل عراق مقاومت کردند، اما سرانجام خرمشهر سقوط کرد. به همین دلیل این شهر را خونین‌شهر نامیدند.

درس بیست و چهارم: در دامان میهن

آزادسازی خرمشهر: ملت ایران پس از اشغال خرمشهر با مهربانی، همدلی و امید فراوان آماده‌ی هرگونه فداکاری بودند تا سرانجام رزمندگان اسلام (ارتش، سپاه و بسیج) با همکاری خلبانان شجاع نیروی هوایی، در سوم خرداد ۱۳۶۱، با عملیات بیت‌المقدس در سه مرحله خرمشهر را آزاد کردند.

هشت سال دفاع مقدس:

پس از آزادی خرمشهر، صدام نیروهای خودش را بیش‌تر تقویت کرد. ایرانیان هم با شجاعت مناطقی دیگر از کشور را پس گرفتند. ایران در تیرماه سال ۱۳۶۷ آمادگی خود را برای پذیرش قطعنامه‌ی صلح اعلام کرد و بعد از هشت سال، جنگ به پایان رسید.

- در این جنگ، حتی یک وجب از خاک کشور به دست دشمن نیفتاد.

درس هدیه‌های آسمان

درس پانزدهم: رهبر کوچک

شهدا کسانی هستند که در راه خدا جانشان را فدا می‌کنند. خدا در قرآن می‌فرماید:

«هر کس در راه خدا بجنگد، کشته شود یا پیروز گردد، پاداش بزرگی به او خواهیم داد.»

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: بالاتر از هر کار نیک، نیکی دیگری است و شهادت در راه خدا بالاترین نیکی است.

هر ساله افراد زیادی به مناطق جنگی سفر می‌کنند تا یاد شهدا را زنده نگه دارند و از آنان درس بگیرند. پیکر بعضی از شهدا پیدا شده است ولی نام و نشانی از آنها وجود ندارد. به همین دلیل به آنها شهدای گمنام می‌گوییم. ما به جانبازان (کسانی که قسمتی از بدنشان در جنگ آسیب دیده یا از کار افتاده است) نیز شهید زنده می‌گوییم.

درس شانزدهم: زیارت

- حضرت معصومه (س)، دختر امام کاظم (ع) و خواهر امام رضا (ع) از زنان دانشمند و پرهیزکار زمان خود بود. نامش فاطمه است اما چون از کار زشت و گناه دوری می‌کرده، به معصومه مشهور شد. معصومه یعنی پاک و پاکیزه از بدی و گناه. وی برای دیدار با برادرش، از مدینه عازم خراسان شد. اما در قم بیمار شد و از دنیا رفت. خداوند به کسانی که به زیارتش بیایند، در بهشت پاداش می‌دهد.

شاه چراغ (ع)، پسر امام کاظم (ع) و برادر امام رضا (ع) مردی دانا، بخشنده، شجاع و پرهیزکار بود. نامش احمد است. او هم برای دیدن برادرش از مدینه عازم خراسان شد. اما حاکم شیراز به او و یارانش حمله کرد و ایشان در شیراز شهید شد.

شاه عبدالعظیم (ع)، از نوادگان امام حسن مجتبی (ع) و از شاگردان و یاران امام رضا، امام جواد و امام هادی بود.

ایشان برای نجات جان‌ش به شهر ری آمد و پس از مدتی بر اثر بیماری درگذشت.

نماز زیارت: وقتی به زیارت امام یا امامزاده‌ای می‌رویم، خوب است دو رکعت نماز بخوانیم و ثوابش را به ایشان هدیه کنیم.

درس هفدهم: دانش‌آموز نمونه

یک دانش‌آموز نمونه کسی است که:

- ۱- از فرصت‌هایش به خوبی استفاده می‌کند. کارهایش را به ترتیب اهمیت انجام می‌دهد و فقط برنامه‌ها و بازی‌هایی را دنبال می‌کند که برایش مفید باشند. حضرت علی (ع) می‌فرماید: فرصت‌ها مثل ابر می‌گذرند. از فرصت‌ها به خوبی استفاده کنید.
- ۲- به معلم خود احترام می‌گذارد.
- ۳- به دانش‌آموزان دیگر کمک می‌کند.
- ۴- اسراف نمی‌کند.

تقلّب نمی‌کند و حقوق دیگران را رعایت می‌نماید.

درس فارسی

درس هفدهم: ستاره‌ی روشن

- معرفی کتاب: تاریخ بیهقی
نوشته‌ی ابوالفضل بیهقی
آب انبار
نوشته‌ی هوشنگ مرادی کرمانی

- استفاده از دو کلمه‌ی متضاد در یک جمله، متن را زیبا می‌کند. مانند: زود، دیر شد.

- گاهی در جملات به جای (به) از حرف اضافه (را) استفاده شده است. مانند: وصیت کرد پسران را.

- لطیفه: سخنی کوتاه و پرمعنا به طنز است که به سادگی فهمیده می‌شود. لطیفه‌ها معمولاً در قالب حکایت ظاهر می‌شوند.

